

100 éve született
Csorba Győző

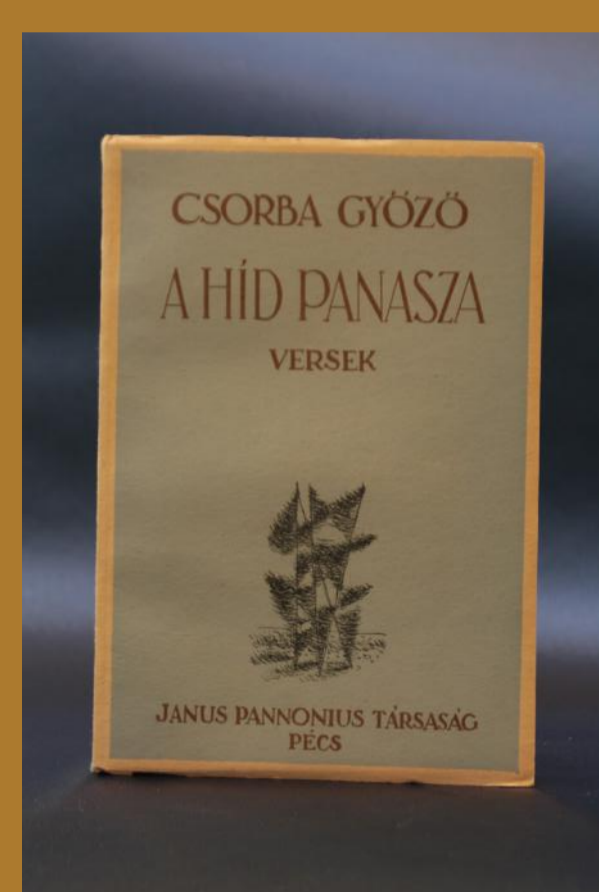
CSALÁD – KERT – RÉVFÜLÖP

„Pogány szentkép: középen lebegek,
négy nő fog át és tart a föld felett.
Ha olykor boldog lennem lehetett
őket illeti köszönet!”

(Családi följegyzések)

Velényi Margit a pécsi polgármester irodájában 1943 körül, amikor Csorba Győző udvarolni kezdett neki.

1943-ban megjelent második kötete, A híd panaszja.

Az egyetem elvégzése után két évig (1939-1941-ig) állástalan diplomás volt, majd a városi közigazgatásban tisztviselőként dolgozott. Itt, a városházán ismerte meg leendő feleségét, Velényi Margitot, aki a polgármester irodájában gyors- és gépiróként dolgozott. Közben 1943-ban megjelent második kötete, *A híd panaszja*. A kötet verseinek élményköre: Isten, halál, szerelem. A szerelem „nagy ajándék” a költő számára, fölszabadította, bátorra tette szavait.

„... erős kísértés bujtogat, / hogy nyúljak távolabb, / és egy ujjammal toljam el / a rejtő dombokat: / lát-hassalak, – két napja már, / hogy fény, szín, száz alak / harcol miattad ellenem: / szeretnék képedet / széttörni bennem. Hasztalan: / jelenteném neked, / hűséggel állom posztomat / akár örökre is. – / Kis domb, ne nyújtsad útjait, / mindig céljába lejts, / s ha nem jön még, beszélj neki / felőlem szépeket. / Majd fordulj vissza, kis vonat, / veled tér ő haza, / – ő, már csak egy nap múlik el / és csak két éjszaka!”
(Naplórészletek)

1944-ben feleségül vette Velényi Margitot, mindenki kedves Margitkáját, aki egy életen át hű társa, támasza volt. Csorba Győző így vall róla: „... nagyszerű ember, tőle egyedül többet kap-tam, mint mindenki mástól együtt”. Házasságukból három lány született: Eszter, Noémi, Zsófia.

A család fontos szerepet játszott lírájában. Gondos, szerető, de szigorú családfő volt, több verset írt lányaihoz (*Otthon. Három lány, Lányaimhoz, Családi följegyzések stb.*). Többször versbe foglalta érzéseit hitvese iránt is (*Fordított kígyó, Én gyöngye lélek*).

Költészetének másik központi témaköre a természethez, a kerthez fűződő kapcsolata. Csorba Győző „tájversei” nem igazi, leíró jellegű költemények, mindig túlmutatnak önmagukon, jelképek, szimbólumok. A mediterrán képek mögött és ürrügény egyre fölismarhetőbbben önmagáról vall a költő. A természet, a kert csupán a vallomás lírai keretétül szolgál, hogy költői hivatásról, a személyes emberi kapcsolatokról, életről, halálról szólhasson. (*Egy megfagyott körtefa-cseme-tére, Tavasz, Kert júliusban stb.*) A költő fiatalkori lírájának meghatározó élményei közé tartozik a gyász, a veszteség: szülő, testvér, rokon, ismerős elvesztése, de versei mégis a valóságra igent mondó, az életet vállaló meggyőző vallomások. „... kinél régóta már / a halál vendégesked-tett, / ajtóm és ablakom / kitárom: a halál / helyett ti osszátok meg ágyam, asztalom!” (Március)

Csorba Győzőnek több kertje volt. A pécsi Vilmos utca 23-as számú földszintes szülőház kertje, az omló városfalhoz tapadó Kulich Gyula utcai ház – a már családostól lakásának – kertje, ahol „egy régi őrtony helyén épült az én szobám”, s ahol a tavasz kétszeres: „Tavasz kívül, tavasz belül: / kislányom, duzzadó rügyek, szikrázó fény-eső, / feltámadás körös-körül, / viharzó győzelem, / tenger piros tető, / játszó füstpántlikák a víg kéményeken!” (Március)

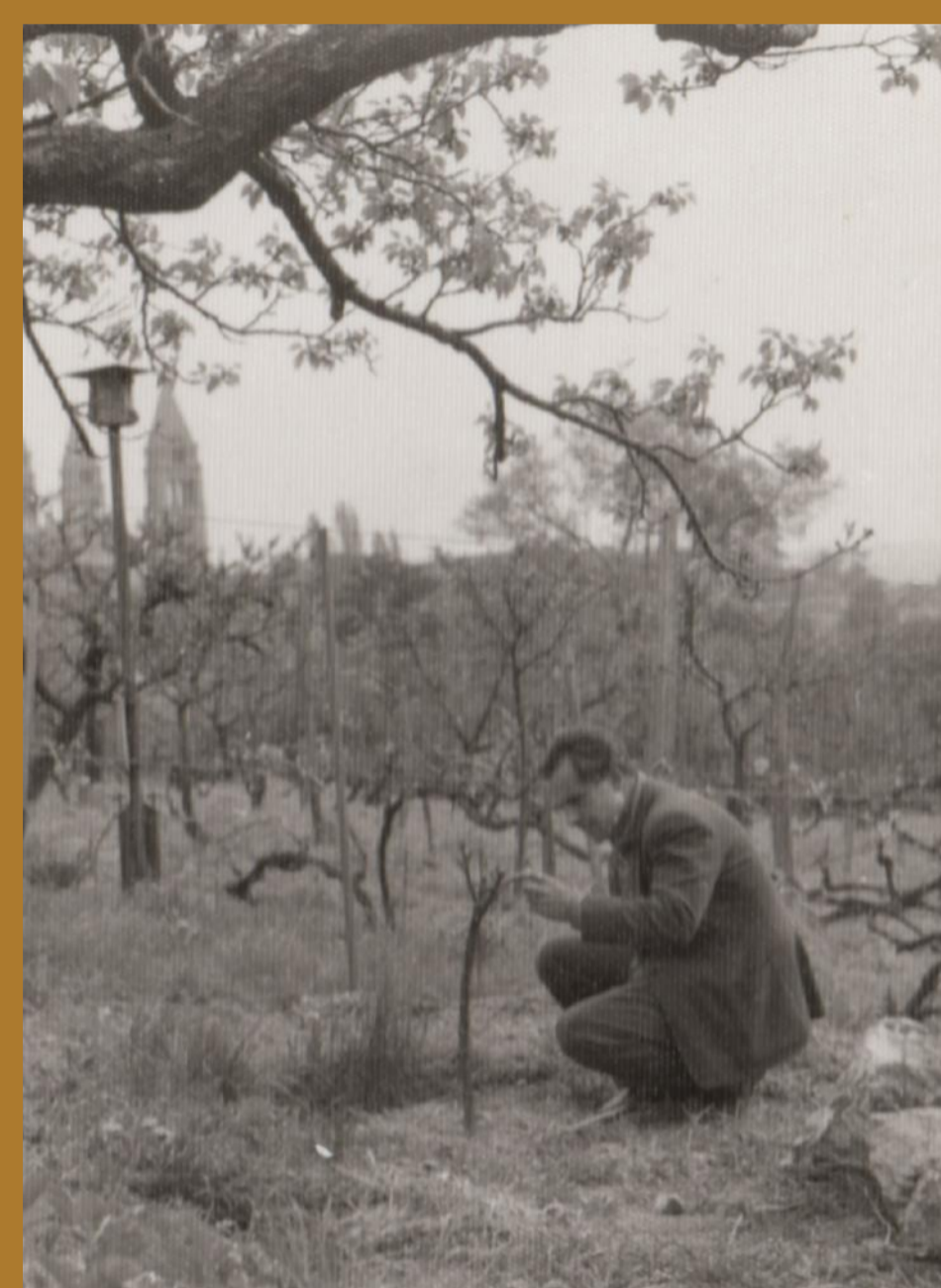
1959-től haláláig a Damjanich utcai családi házban élt, melynek gyümölcsfákkal teli nagy kertjéről így ír: „... egyik fától másikig / egyik gyomtól másikig / egyik rögtől másikig ... / ...kicsi a kert / kicsi a kert / bejárhatatlan / fölfedezhetetlen” (Világ körüli utazás).

A költő élete során többször járt magánlátogatóként vagy írószövetségi kiküldetéssel külföldön (Lengyelországban, Belgiumban, Franciaországban, Olaszországban, Németországban, Jugoszláviában), azonban a nyarakat legszívesebben a pécsi gyümölcsfái, virágai, illetve az 1980-as évek közepéig a Balaton mellett, Révfülöpon épített nyaralójának „emberi zajtól felvert” kertjében töltötte. Ahogy az otthoni kertben, úgy a révfülöpien is sok író-költőtárs és művész volt vendég (családostól is). Később ez a két kert a sok unoka játszótere is lett.

Csorba Győző költészetének központi élménye a környezethez, a városhoz, a természethez, a kerthez, a családhoz fűződő személyes emberi kapcsolata. Az *Egy eltűnt pécsi utcára* című kötet azokból a verseiből közöl válogatást, amelyekben ez az élmény hangsúlyos szerepet kap.

1958. Családi kép. Pécs, Kulich Gyula u. (Zsófia, Noémi, Eszter és Velényi Margitka, a költő felesége.)

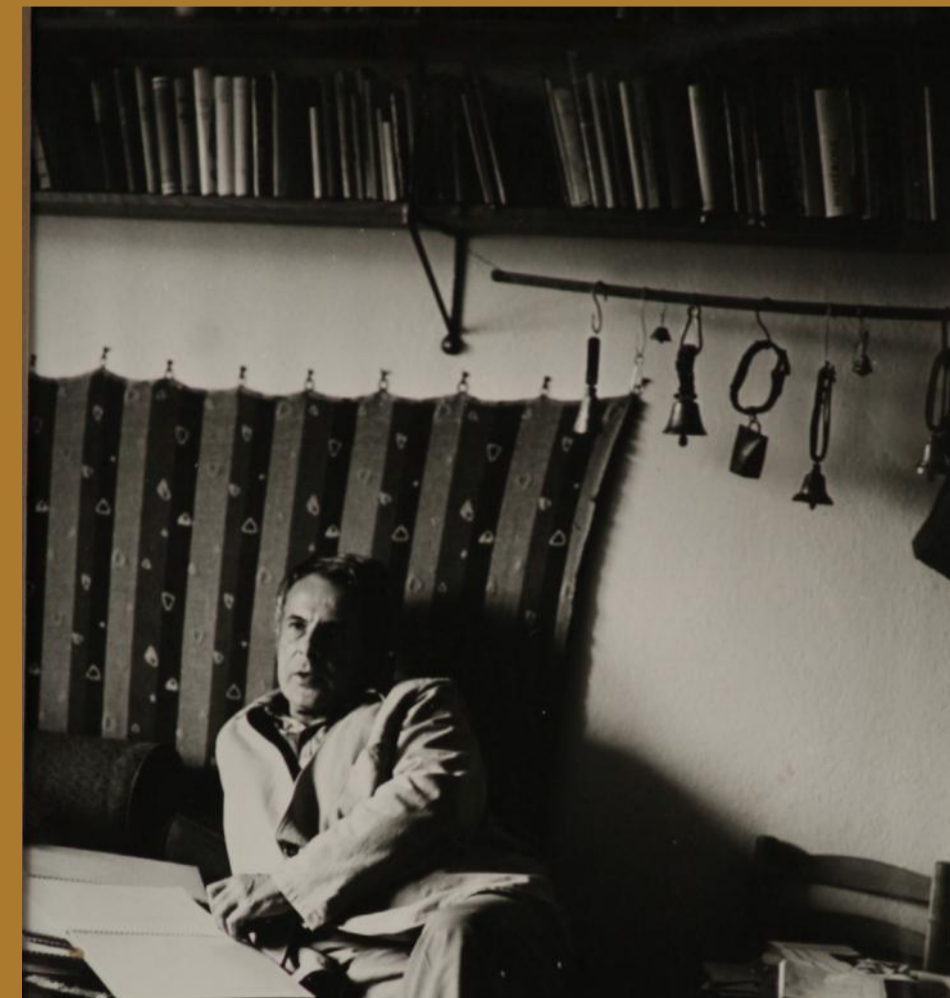
1961. A Damjanich utcai kertben.

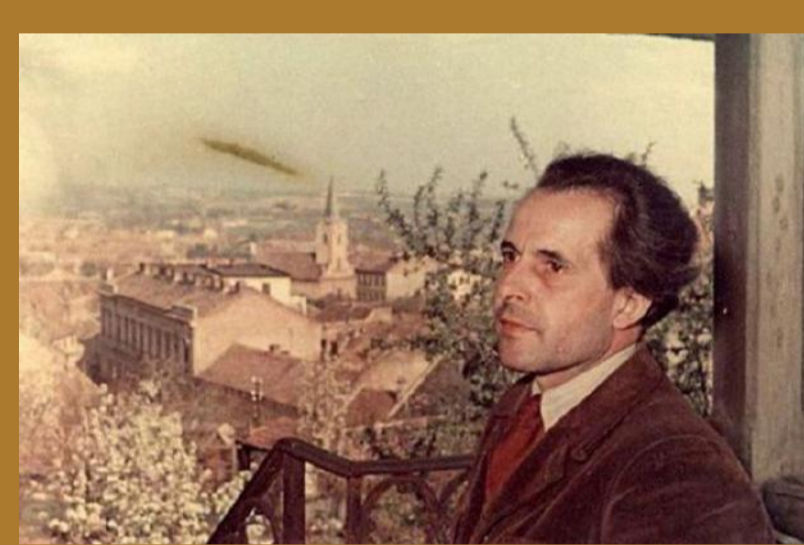
A család a kertben, 1968.

1972. július. Csoportkép a révfülöpi nyaraló előtt. Ülnek: Margitka, Csorba Győző, Fodor Andriáné Sárkány, Tuszkés Tibor. Állnak: Tuszkésné Szemes Anna, Tuszkés Tibor lánya, Tünde, Csorba Eszter, Zsófia és Noémi. (A felvételt Fodor András készítette.)

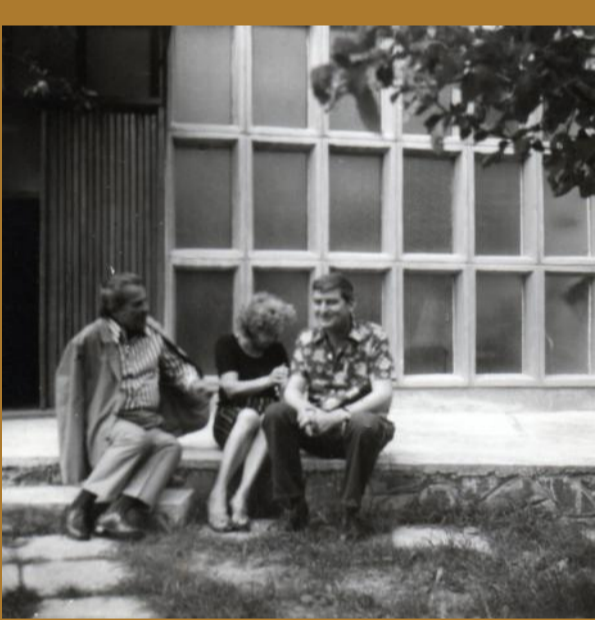
1974. Otthonában, háttérben a csengőgűjteménye.

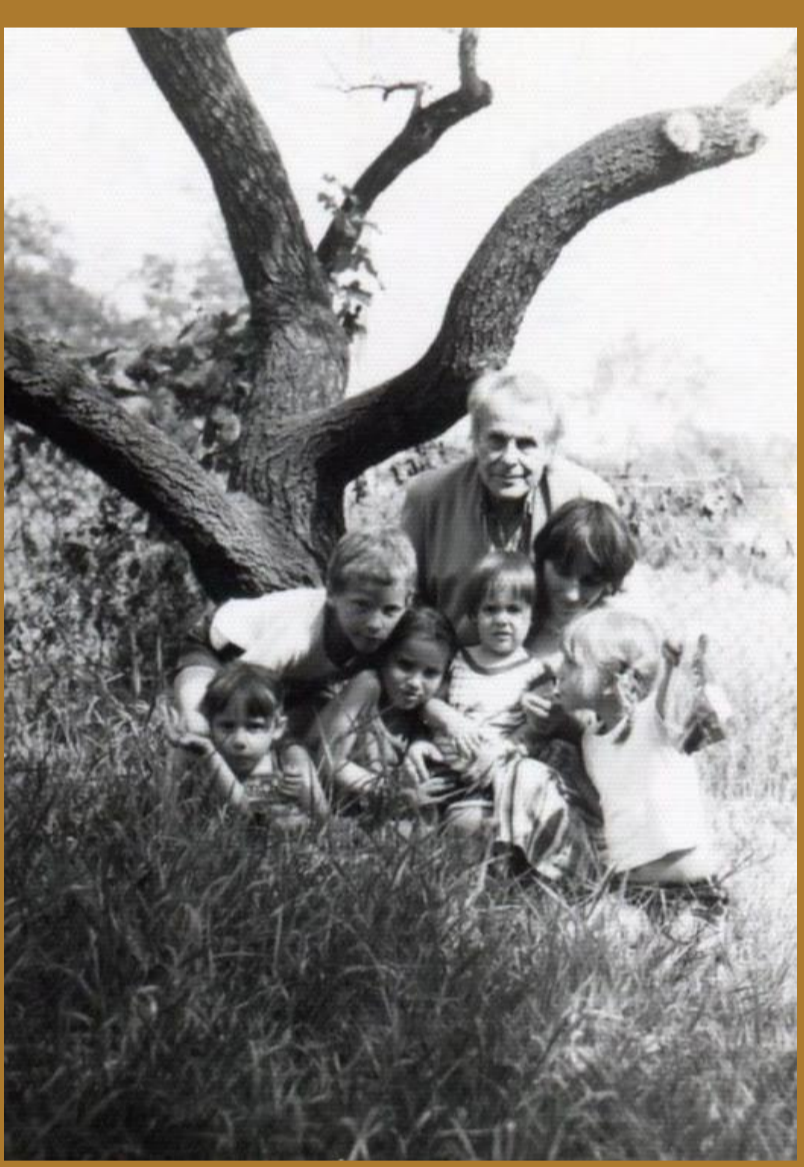
Portré 1958-ból. A. Kulich Gyula utcai „őrtonyban”.

Csorba Győző és Fodor András a költő kertjében, 1963.

1972. Csorba Győző Bertha Bulcsival és Margitkával a révfülöpi nyaraló előtt.

Eszter lányával és unokáival a kertben, 1983.

Csorba Győző